

Kiedy rodzice są w konflikcie

Rozpatrywanie spraw przez sąd zgodnie z Ustawą o Ochronie Dzieci

Kiedy rodzice się ze sobą nie dogadują, najczęściej cierpią na tym ich dzieci. Ośrodek Pomocy Rodzinie (*Familievernkontoret*) oraz sąd okręgowy (*tingrett*) mogą udzielić pomocy skłóconym rodzicom. W przypadku, gdy rodzicom nie uda się dojść do porozumienia, sąd ma prawo zdecydować o stałym miejscu zamieszkania dziecka. Sąd może również rozstrzygnąć kwestie związane z prawem do odwiedzin oraz odpowiedzialnością rodzicielską.

SKUTECZNA POMOC W OŚRODKU POMOCY RODZINIE

Z kim dzieci będą mieszkać? W jaki sposób zorganizujemy widzenia? Dzieci są naszym najdroższym skarbem. Kiedy rodzice nie chcą dalej mieszkać pod jednym dachem, najczęściej dochodzi do ciężkich sporów o dzieci.

Mediacje w Ośrodku Pomocy Rodzinie

Ośrodki Pomocy Rodzinie przychodzą z pomocą skłóconym rodzicom. Jednym z takich działań jest prowadzenie mediacji. Oznacza to, że każdy z rodziców przeprowadza rozmowę z mediatorem, a celem rozmów jest ugoda. Mediatorem jest osoba mająca wykształcenie w zakresie terapii rodzinnej lub psychologii, posiadająca odpowiednią wiedzę oraz „narzędzia”, które mogą pomóc rozwiązać Wasz konflikt. Z reguły najbardziej korzystne dla psychiki dziecka jest jak najszybsze osiągnięcie porozumienia przez rodziców. Osoby zatrudnione w Ośrodkach Pomocy Rodzinie obowiązują zasadą zachowania tajemnicy zawodowej.

Oferta bezpłatnych mediacji

Za siedem pierwszych godzin mediacji w Ośrodku Pomocy Rodzinie nie są pobierane żadne opłaty. To bardzo korzystna oferta. Jedna godzina negocjacji jest niezbędnym warunkiem otrzymania zaświadczenia o odbytych mediacjach. Zgodnie z §51 norweskiej Ustawy o Ochronie Dzieci takie zaświadczenie jest konieczne, by można było wnieść sprawę do sądu. W przypadku, gdy druga strona nie stawia się na spotkanie mediacyjne, Ty masz wciąż prawo do otrzymania zaświadczenia. Zaświadczenie jest ważne przez okres do sześciu miesięcy.

POSTĘPOWANIE SĄDOWE

W przypadku, gdy mediacje w Ośrodku Pomocy Rodzinie nie przyniosą rozwiązania konfliktu, można wnieść sprawę do sądu.

Mediacje w sądzie

Sąd również może wam zaoferować pomoc w postaci mediacji. Wówczas oboje bierzecie aktywny udział w postępowaniu mediacyjnym, wspólnie z sędzią oraz biegłym sądowym. Biegłym sądowym jest zazwyczaj psycholog specjalizujący się w psychologii rozwoju dziecka. Wspólne osiągnięcie porozumienia daje największą szansę na dobrą współpracę.

Decyzja sądowa

Zdarzają się również bardzo trudne konflikty, gdzie skłócone strony nie potrafią dojść do porozumienia. Dla niektórych problemy są tak poważne, że nie mogą one zostać rozwiązane poprzez mediacje. Chodzi tu np. o sytuacje, gdy w rodzinie stosowana jest przemoc lub gdy występuje w niej problem uzależnień. W takich sprawach sąd może rozwiązać konflikt poprzez wydanie wyroku. Przy rozpatrywaniu sprawy sąd zawsze kieruje się dobrem dziecka.

ILE TO KOSZTUJE?

Bezpłatna porada prawna

Jeśli twoje dochody brutto nie przekraczają 246 000* kr, a majątek nie przekracza wartości 100 000* kr, przysługuje ci prawo do bezpłatnej porady prawnej, która obejmuje:

* Pomoc adwokacką przed rozpoczęciem sprawy sądowej (bezpłatna porada prawna). W celu otrzymania bezpłatnej pomocy prawnej należy zawnioskować do Wojewody (*Fylkesmannen*). Twój adwokat ma prawo złożenia wniosku w twoim imieniu.

* Pomoc adwokacką w czasie procesu sądowego (bezpłatna reprezentacja prawna w sądzie). W celu otrzymania bezpłatnej reprezentacji prawnej w sądzie należy zawnieść do sądu.

W przypadku, gdy twoje dochody są wyższe, możesz zawnieść do Wojewody o odstępstwo od regulaminu. Jeśli nie jesteś upoważniony/-a do otrzymania bezpłatnej pomocy prawnej, musisz we własnym zakresie pokryć wydatki związane z pomocą adwokacką.

* *Stan na dzień 1 stycznia 2011.*

Koszty związane z procesem

Kiedy sprawa jest wciąż w fazie mediacji, to Państwo pokrywa koszty pracy biegłego sądowego. W przypadku, gdy nie uda wam się osiągnąć porozumienia na drodze mediacji, zostaniecie wezwani do sądu na rozprawę główną. Zostaną również wezwani świadkowie, którzy będą przesłuchani w sądzie. Na końcu procesu sąd wydaje wyrok. Jeśli sąd uzna to za konieczne, zleca biegłemu sądowemu sporządzenie raportu (ekspertyzy). Według obowiązujących przepisów prawnych, koszt sporządzenia takiego raportu ponoszą strony. W niektórych przypadkach konieczne jest wpłacenie zaliczki. Bezpłatna reprezentacja prawna w sądzie dotyczy z reguły jedynie kosztów własnego adwokata. W przypadku, gdy przegrasz sprawę, sąd może nakazać ci opłacenie wydatków drugiej strony na adwokata oraz biegłego sądowego.

KROK PO KROKU

Pozew do sądu oraz odpowiedź na pozew

Celem założenia sprawy w sądzie, jedno z rodziców musi wnieść pozew do sądu okręgowego, właściwego dla miejsca zamieszkania dziecka. Formularz pozwu znajdziesz na stronach internetowych. Do pozwu należy załączyć (ważne) zaświadczenie o odbytych mediacjach z Ośrodka Pomocy Rodzinie lub od innego certyfikowanego mediatora. Sąd przekazuje pozew drugiej stronie. Pozwany/pozwana ma obowiązek odpowiedzi na otrzymany pozew poprzez wypełnienie odpowiedniego formularza. Twój adwokat lub pracownicy sądu pomogą ci prawidłowo wypełnić formularz. Gdy sąd otrzyma odpowiedź na złożony pozew, wzywa obie strony do stawienia się na rozprawę.

Prawo do tłumacza

W przypadku, gdy potrzebujesz tłumacza, musisz to zaznaczyć w pozwie lub w odpowiedzi na pozew. Jeśli mieszkasz na stałe w Norwegii, przysługuje ci pomoc tłumacza w sądzie. Koszty związane z pomocą tłumacza opłaca Państwo.

Formularz pozwu oraz odpowiedzi na pozew: www.domstol.no/barn

PIERWSZA ROZPRAWA

Na pierwszej rozprawie sędzia próbuje ustalić przedmiot konfliktu. Wszystkie rozprawy odbywają się na sali sądowej. Na rozprawę możesz przyjść sam/sama lub z adwokatem. Sędzia może ci zadać następujące pytania: Czego według Pana/Pani potrzebuje dziecko, czego pragnie? W jakich warunkach mieszkacie? Czy Pan/Pani pracuje, czy się uczy? Jaka jest wasza sytuacja rodzinna? Wspólnie decydujecie o tym, czy będziecie kontynuować mediacje i ewentualnie ustalacie termin kolejnej rozprawy.

Pomoc biegłego sądowego

Przed pierwszą rozprawą zazwyczaj wyznacza się biegłego sądowego. Jest nią osoba wykształcona w danej dziedzinie (np. psycholog), która posiada dużą wiedzę o dzieciach. Biegły sądowy pełni funkcję fachowego doradcy sędziego, tak by mógł on podjąć decyzję, która będzie jak najbardziej korzystna dla dziecka. Biegłego sądowego obowiązuje zasada zachowania tajemnicy zawodowej (za wyjątkiem obu ze stron oraz sędziego).

ZADANIA BIEGŁEGO SĄDOWEGO

Dodatkowe informacje

Z reguły biegły sądowy przeprowadza rozmowy z obiema ze stron w ich domach. Uczestniczy również w rozprawach sądowych. W przypadku, gdy sąd potrzebuje dodatkowych informacji o dziecku, ma prawo do ich uzyskania w przedszkolu, szkole, przychodni, u lekarza rodzinnego, w biurze ochrony dziecka lub w instytucjach opieki społecznej. Najczęściej uzyskanie tych informacji jest zadaniem biegłego sądowego.

Obie ze stron mają również prawo zawnioskowania o uzyskanie dodatkowych informacji.

Prawa dziecka

Dziecko, które ukończyło 7 lat, ma prawo (ale nie obowiązek) do złożenia zeznań.

Zeznania dziecka, które ukończyło 12 lat, mają dużą wagę dla sądu.

Więcej na temat praw dziecka znajdziesz w §31 norweskiej Ustawy o Ochronie Dzieci (*barneloven*).

PRÓBY ROZWIĄZANIA KONFLIKTU

Przy mediacjach sądowych stosuje się metodę tymczasowych rozwiązań.

Mediacje prowadzone są przez sędziego, przy aktywnym udziale biegłego sądowego, którego zadaniem jest fachowa pomoc w znalezieniu jak najlepszego rozwiązania.

Biegły sądowy odwiedza rodzinę celem obserwacji. Po jakimś czasie zostaniecie wezwani na nową rozprawę, na której będzie musieli opisać waszą sytuację rodzinną. Zazwyczaj przeprowadza się nie więcej niż trzy takie rozprawy.

Dojście do porozumienia może wymagać trochę czasu. Najważniejsze w tej sytuacji jest dobro dziecka, a nie sam konflikt rodziców.

Najskuteczniejsza metoda

Sąd stosuje metodę mediacji, która nazywa się „Konflikt i pojednanie”. Jest to metoda stosowana od wielu lat przez różne sądy, która bardzo często daje pozytywne efekty.

KIEDY MEDIACJA NIE PRZYNOŚI POŻĄDANYCH REZULTATÓW

Zdarza się, że pomimo wielokrotnych prób mediacji, rodzice wciąż nie potrafią dojść do ugody.

Konflikt może być tak trudny, że skłóceni rodzice nawet nie potrafią ze sobą rozmawiać. Czynniki takie jak przemoc fizyczna, przemoc psychiczna, zaburzenia psychiczne lub uzależnienia mogą zburzyć zaufanie pomiędzy rodzicami. W takiej sytuacji najlepsze dla dziecka jest sądowe rozwiązanie konfliktu. Przed podjęciem decyzji, sędzia najczęściej konsultuje się z biegłym sądowym.

Proces sądowy (rozprawa główna) z reguły trwa jeden dzień.

Wyrok bez procesu

Zdarza się, że informacje uzyskane w czasie mediacji wystarczają sędziemu do tego, by wydać wyrok bez procesu.

Taka forma wydania wyroku musi zostać uprzednio zaakceptowana przez obie strony.

KONFLIKT POMIĘDZY RODZINAMI

Kiedy dwoje ludzi decyduje się zamieszkać pod jednym dachem i mieć razem dzieci, łączą się również ich rodziny.

Konflikt pomiędzy ojcem i matką dziecka może oznaczać również konflikt pomiędzy ich rodzinami. Jest to bardzo delikatna sytuacja. Często poszczególni członkowie rodziny mają różne pomysły na rozwiązanie konfliktu, co może przysporzyć wiele trudności rodzicom dziecka i w rezultacie utrudnić znalezienie dobrego rozwiązania dla dziecka. Dlatego bardzo ważne jest, by takie kwestie zostały przedyskutowane z adwokatem, biegłym sądowym oraz sędzią.

Szacunek i zrozumienie

Czasem nie sposób znaleźć łatwe rozwiązanie. Sądy mają jednak spore doświadczenie w rozwiązywaniu sporów pomiędzy ludźmi. Niektórzy ludzie mają odmienne tradycje. Niektórzy mówią w innych językach. Należy ci się zrozumienie *twojej* sytuacji, oraz *twojej* opinii na temat konfliktu, a tradycjom funkcjonującym w twojej rodzinie należy się szacunek.

WSPÓLPRACUJĄCY RODZICE

Dobro dziecka

Po rozejściu się rodziców, najważniejsze jest dobro i bezpieczeństwo dziecka. Zazwyczaj najlepiej dla dziecka jest, gdy może utrzymywać kontakt z obojgiem rodziców oraz z pozostałymi członkami rodziny. Jeśli uda wam się dojść do porozumienia, które da dziecku taką możliwość, będzie to korzystne rozwiązanie dla wszystkich. Jeśli nie, decyzję o miejscu zamieszkania dziecka podejmie sąd. Sędzia ma również prawo zadecydowania o widzeniach oraz o odpowiedzialności rodzicielskiej. W szczególnych wypadkach sędzia może postanowić o dwóch równoprawnych miejscach zamieszkania dziecka, zarówno u ojca, jak i u matki.

Dobro dziecka jest nadrzędnym czynnikiem we wszystkim, co dzieje się na sali sądowej oraz we wszystkich podejmowanych decyzjach.

Dalsze wsparcie

Po zakończeniu procesu w sądzie, należy wprowadzić w życie postanowienia określone w ugodzie lub przez wyrok. Niezbędną pomoc oraz porady możecie uzyskać w Ośrodku Pomocy Rodzinie lub w Biurze Ochrony Dziecka (*barnevernet*).

Nowy proces (apelacja)

Tingrett jest w Norwegii sądem pierwszej instancji. Jeśli nie zgadzasz się z wyrokiem lub innymi postanowieniami sądu, masz prawo do wniesienia apelacji do sądu drugiej instancji. W przypadku Oslo, sądem drugiej instancji jest sąd apelacyjny Borgarting (*Borgarting lagmannsrett*). Również sąd apelacyjny oferuje możliwość mediacji.

Ośrodki Pomocy Rodzinie w Oslo

Enerhaugen familievernkontor

Adres: Smedgata 49

E-mail: enerhaugen.familievernkontor @bufetat.no

Tel: 46 61 70 10

Homannsbyen familievernkontor

Adres: Oscars gate 20

E-mail: homannsbyen.familievernkontor@bufetat.no

Tel: 46 61 66 60

Kirkens familievernkontor

Adres: Akersgata 2

Tel: 23 28 39 40

Wydane przez Sąd Okręgowy w Oslo (*Oslo tingrett*)

Postboks 8023 Dep., 0030 Oslo

Adres urzędu: C.J.Hambros plass 4

Tel.: 22 03 52 00

Internet: www.domstol.no/otir

E-mail: oslo.tingrett.postmottak@domstol.no

Foto: Istock/RichVintage